

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 12. De Apostatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

aliquo Ordine, potest tamen sub conditione, si ad Ordinem semel professum reverti nolit. Etenim tales plerumque non sine magno salutis suæ periculo, & scandalo sæcularium foris agunt, in iis præsertim locis, ubi mixti Catholicis hæretici reperiuntur, ut merito abstrahi, & ad priorem statum compelli debeant.

VIII. Quod Moniales attinet, quamvis incorrigibilis aliqua foret, non esse ejiciendam è Monasterio vel Ordine, sed vel in Monasterio, ubi deliquit, puniendam, vel ad aliud Monasterium transferendam. Probat *Barb. in c. ne religiosi. de Regul. & Constit. Urbani IV. quam etiam Rodericus allegat q. 49. art. 7.* quæ Constitutio quoad hoc, neque per *Constit. Pii V. Con. Trid.* licet strictiora sint, videtur revocata *judicio Roderici loc. cit. & Lud. Miranda de Monial. q. 3. art. 2.* eamque sententiam Rota quoque secuta est in una *Ulixbonensi. Monasterii 19. Novemb. Anno 1625.* quemadmodum allegat *Tambur. de jure Abb. Tomo I. disp. 15. q. 12. Sanch. rament. l. 6. Moral. c. 9. n. 6.* contrarium firmare nititur, motus inde potissimum, quod omnes rationes pro ejectione Monachorum afferri solitæ eandem vim in monialibus habeant, & Moniales non strictius, quam Monachi Religionis votis obligentur, nec præceptum clauræ illas liget, nisi quamdiu in Monasteriis detinentur; sicut nec dilatio habitus quoscunque Religiosos, nisi eo tempore. Nec quisquam Doctorum reperitur, qui fateatur licitam esse Religiosi incorrigibilis ejectionem, & discrimen in hoc constituat. Ita ferè citatus *Sanchez*, addens prudenter, in praxi consultum non esse, ut Monialem, quæ incorrigibilis ap-

paret, ex Monasterio dimittat, seu proscribat Prælatus absque consensu Papæ, aut Legati illius, tum quia res ab Ecclesiæ moribus aliena est, adeoque scandalum facile pareret: tum quia ansam libertatis inde sumerent, quæ Religiosæ disciplinæ odio reditum in Ægyptum appeterent, seque incorrigibilium numero ascribi paterentur. In Monasterio igitur, ubi deliquerunt, coarctandæ sunt; vel certè in aliud, si emendationis aliqua spes est, transferendæ. Quod ultimum in Monachis quoque faciendum suadet *Caramuel in Reg. S. Bened. n. 1760.* velletque in concedendis dimissioris faciles & benigne esse Superiores.

§. XII.

De Apostatis.

I. **O**Mnis Apostata fugitivus est, sed non omnis fugitivus Apostata. Fieri enim potest, ut fugiat animo redeundi. Apostata igitur ille dicitur, qui sponte sua Ordinem & Monasterium deserit, animo valedicendi professioni, & instituto: quod aliquando contingit retento habitu, interdum, & crebrius dimisso, nunquam resumendo. *Bern. Diaz c. 112. Armilla. V. Apostasia. num. 6. Roderic. quest. 30 art. 1.* Sic describit Apostatam. *Est religiosus expressè, vel tacitè professus, qui deserit religionem, quam professus est, sine transitu ad aliam, cum animo non revertendi ad suam.* Addit *art. 2.* eos, qui habitum occultè gestant, quod denuò à *Concil. Trident. prohibitum est sess. 25 cap. 19.* Secundum decisionem Rotæ esse quidem excommunicatos, non ta-

men Apostatas, nisi improprie loquaris. *Angel. Sylv. Tabien. Rosella. Zerola. Sa. V. Religio ei. fin.*

II. Apostata, qui habitum dimittit, excommunicatus est: imò qui temere dimittit habitum, alio quam apostatandi animo. *c. ut periculosa. ne Clerici, vel Monachi in 6.* Non esse excommunicatos, qui licet Ordinem deferant, habitum tamen retinent, *Lesius cap. 41. D. 15. & Graff. l. 3. c. 26. num. 10. cum pluribus aliis. censet, quia in cit. c. ut periculosa non excommunicantur, nisi qui temere habitum dimittunt, nihilominus excommunicari posse, & carcere puniri. Azor. è contra l. 12. c. 16. quest. 6* probabilius iudicat ipso facto excommunicationem incurrere, quamvis habitus non dimittatur, argumento sumpto ex verbis citati capituli *ut periculosa religiosi evagandi occasio subtrahatur.* Idem *quest. 8.* notat, non excommunicari, qui ex rationabili causa habitum exuunt, puta lavandi, aut ludendi causa: neque si ad breve tempus furandi, aut fornicandi causa docet *Navar. c. 27. num. 131. Silv. V. Excomm. IX. Casu 24. Diana par. 3. tract. 2. resol. 115. V. Azor. Tom. I. l. 12. cap. 17. quest. 9. Tuschus Concl. 424.*

III. In cap. à nobis de Apost. præcipitur, ut in carcerem detrudantur Apostatae, si minis & blanditiis induci non possint, ut habitum resumant, ibique pure affligantur, ita ut solummodo illis vita relinquatur, donec resipiscant. Si quis in apostasia Ordinem aliquem sacrum susceperit (quo nomine non continentur minores) quamvis Abbati suo reconciliatus fuerit, prohibetur exercere illum *c. Consultationi de Apost. Consultationi*

tuz ait *Honorius Papa*, respondemus quod Monachus aliquem sacrum Ordinem in apostasia suscipiens, quantumlibet suo fuerit reconciliatus Abbati, & receperit poenitentiam, absque dispensatione Romani Pontificis ministrare non poterit in ordine sic suscepto. Nam quia in excommunicatione ordinem suscepit, irregularis factus est. *Henr. in Summâ l. 13. c. 39. Suarez Tom. IV. Disp. 10. Sect. 1. num. 5* Ab hoc ergò vinculo quamdiu liberatus non est, in suscepto ordine ministrare non debet. *Graff. loc. cit. n. 19.*

IV. Bona per Apostatam acquisita iuste, & non obnoxia restitutioni ad Monasterium è quo discessit, pertinent, eaque secum deferre tenetur, quando redit. Neque enim per inobedientiam ipsius, & fugam Monasterium amisit jus per ipsius professionem acquisitum. Idem dicendum de bonis, quæ illicitè comparavit, v. g. per negotiationem Religiosis prohibitam. Quo in genere *Navar.* refert in India quendam ad viginti millia ducatorum esse lucratum. Nec obstat *Pii IV. Constitutio*, quæ jubet ad Camera Apostolicam deferri bona à Clericis tam Regularibus, quam secularibus per illicitam negotiationem, vel aliàs contra sacros Canones acquisita, quia ut fuse declarat *Suarus IV. de Relig. l. 3. c. 3.* cum lex illa pœnalis sit, Clericorum nomine Monachos non comprehendit. Adde, quamvis comprehenderet Monachos, ante sententiam latam Camera Apostolicæ non sunt inferenda. Poterit igitur Monasterio tradere, à quo post mortem Apostatae si Camera Apostolica exigat, Prælati, quod iustum fuerit, de ejusmodi bonis, faciat.

Ff

Panorm.

Panorm. in c. ult. de Regul. Item c. Abb. 18. q. 2. Az. l. l. 2. c. 16. q. 8. Laym. l. 5. tr. 5. c. 13.

V. Dubium est, de cooperantibus ad fugam, & Apostasiam religiosi, quomodo peccent, & obnoxii fiant restitutioni? Constat peccare omnes, qui consulunt, impellunt, juvant, aut celant fugientem: eos item, qui recipiunt, aut fovent, vel alio modo cooperantur, nisi fortè amicitia causâ protegant illum. De restitutione potissima Difficultas est.

R. Igitur 1. qui Religiosum aliquè quocunq; modo inducit, aut facit apostatâ, non tenetur illius loco ordinem ingredi, aut ejus loco alium quærere, qui substituat. *Ratio.* quia professio Religiosa, nulli invito imponi potest aut debet, cùm sit opus arduum & extraordinariû, maximè si pro delicto suo aliter satisfacere queat. *Soto l. 4. de iust. c. 6. 2.* Pro solâ carentiâ Religiosi ab ordine abstracti nulla debetur restitutio, quando ipsa persona restitui nequit: quia damnum hoc in illis bonis est, quæ in eodem genere restitui non possunt: nec obligatio est compensandi bonis ad inferiorem ordinem spectantibus. *Suar. IV. de Relig. l. 3. c. 3. n. 7. 3.* Qui per vim, aut fraudem monasterio eripuit professum aliquem, tenetur in primis ipsum, si potest, restituere: deinde compensare omnia damna ipsi Religioso illata. Denique restituere Ordini vel monasterio, quicquid occasione illius injuriæ patitur. *Ratio manifesta est, quia horum omnium efficax causa fuit, vi & fraude protrahendo ex Monasterio, cujus erat professus. Cajet. in Sum. c. 7. v. resti. Nav. c. 14. n. 45. Sily. Soto. & alii.*

VI. Qui nullâ vi, aut fraude persuadet alicui fugam, & apostasiam, neque ipsi,

neque ordini quicquam restituere tenetur. *Ratio est,* quia talis persuasio non impugnat justitiam, sed charitatem, cujus violatio non obligat ad restitutionem, quemadmodum obligare injustitiam docet *S. Thom. 22 q. 62. art. 1.* Non fieri autem injuriam apostatæ, patet ex illo vulgari, *Volenti non fit injuria Dynus in Reg. 27. scienti de Relig. l. in 6. Decius in Reg. nemo fraudare 187.* Ordini quoque & monasterio non fieri injuriam probatur, quia consulens fugam alicui aut persuadens non immutat voluntatem ipsius, quâ erga ordinem benè affectus est, multò minùs tollit libertatem, ac proinde non est causa efficax defectionis, & damnorum, quæ inde promanant. Ad restitutionem igitur obligari non potest. At, minimùm, *inquis,* tenetur revocare consilium suum, ut qui defecit, de reditu cogitare incipiat. *Resp.* procul dubio securius est, ita facere, & maximè consentaneum charitati. Verùm, si de rigore justitiæ loquamur, non apparet, unde talis obligatio oriatur, cùm supponamus, non esse peccatû contra justitiam, nec respectu Apostatæ, qui deseruit ordinem, nec respectu ordinis, qui ab apostata desertus est. *Az. 10. III. l. 5. c. 2. §. Totâ igitur Suar. l. cit. n. 14.*

VII. Si vis inferatur Religioni tantùm, & non Religioso, non est obligatio restituendi damna inde in Religionem derivata. *Ex gr.* Petrus volens Ordinem & monasterium deserere, detinetur ab illo. Ego eripio illum, & viam ad fugiendum aperio. Illi à me injuria non fit, quia volentem eripio; Monasterio injurius sum privando aliquâ sui parte, à me tamen repeterè damna non potest, quia Apostata non fuit in Monasterio, ut ei pro-

desset

desset per acquisitionem, aut lucrum temporale: hujus igitur intuitu quasi per me impediti, vel extincti non teneor ad ullam restitutionem. Valdè conveniens tamen est, ejusmodi cooperatorem, ad aliquam satisfactionem astringere arbitrio boni viri, quemadmodum *Soro dicit loc. cit. V. Suarez. IV. de Relig. l. 3. c. 3. num. 18. Roderic. III. q. 14. art. 4. Silv. V. Restitutio III. num. 2.*

§. XIII.

*De bonis temporalibus Religiosorum,
& iure Successionis.*

I. PAupertatis professionem non obstare dominio, & proprietati bonorum temporalium, quoad Communitatem, Ordinem, Religionem, Monasteria, Collegia, & Domos notius est, quàm ut probatione egeat. *Iess. c. 4. dub. 5. Tann. III. D. 4. q. 1. n. 39.* Quin etiam cum expertes illius essent Mendicantium Ordines, indeque penuriâ magnisq; incommodis premerentur à *Conc. Tr. Sess. 25. c. 3.* indulguntur omnibus est (exceptis Capuccinis, & qui de observantiâ nominantur) ut immobilia bona in communi possidere queant. Adde, quod auctoritate Summi Pontificis fieri potest, ut privatæ personæ nuncupatis Votis Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, per quæ verè Religiosi efficiantur, bonorum suorum dominium, absque usu tamen, & administratione saltem ad tempus retineant, ut cum *Suario IV. de Relig. l. 4. c. 4. demonstrat Roder. To. 1. q. 1. art. 4. Valent. Tom. III. D. 10. pun. 3. q. 4.* Quod si lubet prima Ecclesiæ tempora inspicere, inveniemus primos

illos & celeberrimos Anachoretas, Paulum, Antonium, Hilarionem, Maccharios, & similes ita religiosam vitam egisse, ut non abdicarent dominium, & proprietatem earum rerum, quibus utebantur quotidie, quamvis parvæ, & pauca essent. Unde colligimus gradus, scilicet in paupertate secundum magis, & minus, ut hodieq; in tanta Religionum varietate cernimus.

Roder. III. q. 29. art. 3. & 4. Valent. Tom. III. Disp. 5. q. 10. p. 1. Suar. III. de Rel. c. 7. asser. 1.

II. Equè certum est, omnes Professores omni dominio, ac proprietate per Votum Paupertatis privati, ut supra §. 5. explicavimus. Restat modò videndum, ad quos earum rerum, quas ipsi relinquunt, dominium perveniat. Jure gentium tam sacro, quàm profano constitutum, ipsiq; usu comprobatum est, ejus, qui professionem facit, bona omnia, de quibus ante non disposuit, ad Monasterium, cui incorporatur, modò domini capax sit, transire. *c. quia ingredientibus 7. 19. q. 3. c. non dicatis. 12. q. 1. Monach. de statu Monach. Con. Tr. Sess. 25. c. 2. Nov. 5. quæ est de Monachis. c. 5. Auth. ingressi C. de Sacrosan. Eccl. & Novell. 123. c. 38.* Estque hoc valdè consentaneum rationi, 1. quia consilium Christi est, dare Pauperibus inter quos meritò præferuntur Religiosi. 2. ut augeatur substantia Monasterii, in quo victurus est recens professus: æquum præterea, ut conferat quasi stipem. Denique qui seipsum tradit, cur non etiam bona sua, quæ si cognatis relinqueret, forsitan non benè impenderent.

DIXI omnia bona. Cum enim triplex peculium sit 1. Earum rerum, quarum domini sumus. 2. Earum, in quibus usumfructum habemus, vel admi-

Ff 2 nistræ